

δούρι ἄγριο κοιν. Τράος ἄγριος (τράος = τράγος) Κρήτ. Αἶγα ἄγριον αὐτόθ. Σέβου μή σε ρίξῃ τὸ μουλάρι, γιατί 'ναι ἄγριο (σέβου = πρόσεχε) αὐτόθ. Ἦσαν ἄρκα τὰ βούδκια καὶ τοῦ ἐφύασιν (ἐφυγον) Κύπρ. Ἄγρον μουλάριν ἐν' ἀβοῦτο (τοῦτο) Κερασ. Τὸ σκυλλί σ' πολλ' ἄγρῶν ἐν' Κοτύωρ. Ἀντίθ. ἡμερος. 3) Ὁ ἀνήκων εἰς ἀγρίαν φυλὴν κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Τὸν ἔφαγαν οἱ ἄγριοι κοιν. β) Ὁμοιος ἀγρίῳ ἀνθρώπῳ, φοβερός τὴν μορφὴν, δυσειδής κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Τὶ ἄγριος ἀνθρώπος εἶναι! φοβᾶσαι νὰ τὸν βλέπῃς! κοιν. Ντ' ἄγρος ἀνθρώπος ἐν' Χαλδ. Πβ. ἀγριάνθρωπος. γ) Ὡμός, χαλεπός, σκληρός κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Μωρέ, αὐτὸς ὁ δάσκαλος εἶναι πολὺ ἄγριος, χτυπᾷ ἀλύπητα τὰ παιδιὰ κοιν. Ἄγριος κι ἀνημέρευτος Κερασ. || Ἄσμ.

Ἀπιστε, πῶς ἐπείστηκες, κι ἄγριε, πῶς ἡμερώθηκες καί, κάστρο ἀπαράδοτο, καὶ πῶς ἐπαραδόθηκες;

(μοιρολ.) Πελοπν. (Λακων.) Ἀντίθ. ἡμερος, πρᾶος.

δ) Βάρβαρος, ἀγροῖκος, ἀπολίτιστος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Δὲν ξέρεῖ νὰ φερθῇ διόλου, εἶναι ἄγριος, θαρεῖς πῶς κατέβηκε ἀπὸ τὸ βουνὸ πολλαχ. ε) Δυσπρόσιτος ἀκοινώνητος πολλαχ.: Εἶναι ἄγριος σὰν ἀγρίμι, φοβᾶται νὰ δῇ ἀνθρώπο.

β) Ἐπὶ ἀψύχων 1) Ὁ μὴ καλλιεργούμενος, ὁ αὐτοφυής, ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἄγρια ἀπιδεᾶ - ἐλαιὰ - μηλεᾶ - συκᾶ. Ἄγρια χόρτα, ἄγρια ραδίκια κοιν. Ἄγρια λαχανα Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Γαλην. 6,619 (ἐκδ. CKühn) «ἄγρια καλεῖν εἰώθασιν πάντες ἀνθρώποι φυτὰ τὰ κατὰ τὴν χώραν φυόμενα χωρὶς ἐπιμελείας γεωργικῆς». Πβ. ἔτι «ἄγρια ἐλαιὰ, ἄγρια συκῆ» κτλ. Ἀντίθ. ἡμερος. 2) Ὁ ἀνήκων εἰς δένδρον μὴ ἐξημερωθὲν διὰ τῆς καλλιεργείας, ἐπὶ καρποῦ κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἄγρια ἀχλάδια - μῆλα - σῦκα κοιν. || Ἄσμ.

Ἐτρωγεν μοῦτι-τες τῶν δεινῶν, ἄρκους καρποὺς καὶ χόρτα, ἔτσι τὴν κατεδίκασεν ἡ μαύρη τῆς ἡ σόρτα

(σόρτα = τύχη) Κύπρ. Πβ. καὶ ἀρχ. «ἄγρια σῦκα» κτλ.

3) Ὁ ἄωρος, ὁ μὴ ὠριμάσας Θεσσ. (Πορταρ.) κ. ἀ.

4) Ἀγεώργητος, χέρσος, τραχὺς καὶ ἔρημος κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἄγριος τόπος (πβ. ἀγριότοπος). Ἄγρια βουνὰ κοιν. Ἄγριο χωράφι Σέριφ. κ. ἀ. Ἀρκον λιβάδι Κύπρ. Τὸ νηοὶ ἦταν ἄγριο, δὲν ἦταν καλλιεργισμένο Κίμωλ. Οὐ δρόμους π' θέλαν νὰ πάρῃν ἦταν ἄγριους (νὰ πάρῃν = νὰ πορευθοῦν) Λέσβ. Ἐπῆρε τ' ἄγρια (ἐνν. μέρη) Σύμ. || Φρ. 'Σ τ' ἄγρια νὰ 'ναι καὶ μακρινὰ βουνὰ (λέγεται ὅταν τις ἀναφέρῃ τὸ πένθος καὶ τὴν δυστυχίαν ἄλλου. Ἐξορκ.) Ζάκ. 'Σ τ' ἄγρια βουνὰ καὶ 'ς τ' ἄκαρπα τὰ δέντρα (ὅταν πύττη χάλαζα. Ἐξορκ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Ὁ πόνος νι νὰ ζᾷ τοῦ ἄγρου θίνου (ὁ πόνος σου νὰ πάῃ εἰς τὰ ἄγρια βουνά. Ἐξορκ.) Τσακων. || Ἄσμ.

Στροῦγκες, καὶ ποῦ 'ν' τ' ἀρνάκια σας καὶ ποῦ 'ν' τὰ πρόβατά — Οἱ κλέφτες μᾶς τὰ πήρανε κ' εἰς τ' ἄγρια τὰ πάτε [σας;

Πελοπν. 5) Σκληρός, τραχὺς πολλαχ.: Ἄγριο ξύλο. Ἄγρια κάρβουνα (τὰ ἐξ ἀγρίων, σκληρῶν ξύλων παραγόμενα) πολλαχ. Ἄγριον λ'θάρ' Ἡπ. Ἄγριον ροῦχον αὐτόθ.

Ἄγριο πρᾶμα (τὸ ἀνώμαλον ἔχον ἐπιφάνειαν) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Ἀντίθ. ἡμερος. 6) Ἀγευστος, ἐπὶ οἴνου, ἐλαίου κτλ. Ἄγριο κρασί (στυφόν) ἐνιαχ. Ἄγριο λάδι Τήν.

7) Ὁ ἐμπνέων ταραχήν, φόβον, ὁ διεγείρων συναίσθημα φόβου κοιν. καὶ Καππ. Πόντ. (Ἀμισ. Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων.: Ἄγριο κοίταγμα - μάτι - πρόσωπο κτλ. Τὸν κοιτάζω μὲ ἄγριο μάτι (πβ. Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1231 «ἀγρίους ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς»). Τὸν παίρνω μὲ τὸ ἄγριο. Ἄγρια θάλασσα (πβ. τὸ παρὰ Πολυδ. 9,32 «κακίζων... τελώνην εἶποις ἄν... θαλάττης ἀγριώτερος»). Ἄγρια κύματα. Ἄγριος καιρὸς (πβ. ἀγριόκαιρος). Ἄγριος ἀέρας κοιν. Ἀπ' τ' ἄγρια μισάνυχτα ξυπνᾷ (ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον, ὅτε εἶναι ἡ μεγίστη ἐντασις τοῦ σκότους ἢ φόβον ἐμπνέουσα) Μακεδ. Τ' ἄγρᾷ τοῦ μεσανύχτου Κερασ. || Φρ. Βλέπω μὲ τὸ ἄγριο (ἐνν. μάτι = ἀγρίως, βλοσυρῶς. Πβ. τὸ ἀρχ. «ἄγριον βλέπειν») πολλαχ. Μὲ τὸ ἄγριο τοῦ μίλησε (βαναύσως) Κρήτ. Μὲ τὸ ἄγριο μὲ λαλεῖ (βαναύσως φέρεται πρὸς ἐμὲ) αὐτόθ. || Γνωμ. Ἄγριον ταχινὴ, ἡμερὴ μέρα (ὅταν ἡ πρωία εἶναι ἀγρία, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας εἶναι ἡμερον, εὐδιον) Κρήτ. Ἡμερὴ ταχινὴ, ἄγριον μέρα (ἀντίθ. τοῦ προηγουμένου) αὐτόθ. Ἄγρια πωρναρεᾶ, καθάρεια μέρα (πωρναρεᾶ = πρωϊνὴ) Κάρπ. Ἄγριον πωρνόν, καθάρεια μέρα Μεγίστ. Ἀγριζα πωρνεσινὴ, καθάρια μέρα Κάλυμν. Μὲ τὸ μαλακὸ τὰ βόιδα καὶ μὲ τ' ἄγριο τ' ἄλογα (μὲ ἡπιον τρόπον μεταχειρίζονται κτλ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) 8) Ὑπερβολικός, ἰσχυρὸς σύνηθ.: Ἄγρια πείνα (πβ. ἀρχ. «χαλεπὸς καὶ ἄγριος λιμός»). Ἄγριοι πόνοι. Ἄγρια ἀρρώστια (πβ. τὰ ἀρχ. «νόσος ἀγρία, ἄγριον ἔλκος, ἄγρια τραύματα»). Ἄγρια πάθη (ἄσβεστον μῖσος). Ἄγρια παράπονα. Ἄγριες φωνές.

ἀγριοσάλαγος ὁ, ἀμάρτ. ἀγριασάλαχος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σάλαγος.

Μέγας ψόφος, θόρυβος: Ὁλη νύχτ' ἀπὸν' ἔκουα πάνω 'ς τὴ γάμαρά μας ἕναν ἀγριασάλαχο καὶ μὲ διάηκε ρεπετίδι (ἐφοβήθη σφόδρα).

ἀγριοσάλακας ὁ, Κέρκ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σάλακας.

Τὸ φυτὸν ἀγριοπαπαρούνα, ὁ ἰδ. [**]

ἀγριοσαλάτα ἡ, Λέρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σαλάτα.

Τὸ φυτὸν κοχλιαρὶς ἢ φαρμακευτικὴ (cochlearia officinalis) καὶ κοχλιαρὶς ἢ ἀρμορακία (cochlearia armora-cia) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (cruciferae). [**]

ἀγριοσάλαγκας ὁ, ἀμάρτ. ἀγριοσάλαγκος Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σάλαγκας.

1) Ὁ γυμνὸς κοχλίας. 2) Πᾶς μὴ ἐδώδιμος κοχλίας. Συνών. ἀγριοσίλιμος. [**]

ἀγριοσελινεᾶ ἡ, Σύμ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σέλινο. Ὁ μετασηματισμὸς ἐγινε κατὰ τὰ εἰς -εᾶ ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν ἀγριοσέλινον, ὁ ἰδ. [**]

ἀγριοσέλινο τό, πολλαχ. ἀγριοσέλινου Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀρκοσέλ-λενον Κύπρ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀγριοσέλινον.

1) Διάφορα ἀγριόχορτα τῆς τάξεως τῶν σκιαδανθῶν (umbelliferae) α) Ἡ τοῦ κηπευτοῦ σελίνου ἀγρία

τοιικιλία, σέλιον τὸ ἔλειον (*arum graveolens palustre*), τὸ ἀρχ. ἐλειοσέλιον (Διοσκ. 3,68) ἔνιαχ. **β)** Φυτὰ τοῦ γένους τοῦ σμυρνίου (*smyrnium*) **(α)** Σμύρνιον τὸ Ὀρφανίδειον (*smyrnium Orphanidis*), φυτὸν ναρθηκόμορφον ἔνιαχ. **(β)** Σμύρνιον τὸ διατρητόφυλλον (*smyrnium perfoliatum*), τὸ ἀρχ. σμύρνιον ἢ πετροσέλιον μερῶν ξηρῶν ἔνιαχ. **(γ)** Σμύρνιον τὸ μελανοσέλιον (*smyrnium olus-atrum*), ἀγριοσέλιον συσκίων καὶ ἑλωδῶν μερῶν, ναρθηκόμορφον ἢ σκιλλόμορφον, με μέλαν τὸ σπέρμα, τὸ ἀρχ. ἱπποσέλιον ἔνιαχ. Συνών. ἀγριοκάρδαμο, ἀγριόσμυρνο, μαυροσέλινο, πικροταφίδα, σκιλλοσέλινο, σμυρνεά. **2)** Τὰ ἐξῆς ἄλλων τάξεων ὅμοια φυτὰ **α)** Βατράχιον τὸ Ἀσιατικόν (*grapunculus Asiaticus*) τῆς τάξεως τῶν βατραχιωδῶν (*grapunculaceae*), τὸ δεύτερον βατράχιον ἢ ἄγριον σέλιον τοῦ Διοσκ. (2,206) Κύπρ. Συνών. ἀγριοσελινούδι. **β)** Τὸ ἀγριολαχανικὸν ἐνδροκαρδαμον τὸ φαρμακευτικόν (*nasturtium officinale* ἢ *fontanum*) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (*cruciferae*) Κύθν. Συνών. ἀγριόρροκα 1, ῥόκα τοῦ ποταμοῦ (ιδ. ῥόκα). [**]

ἀγριοσελινούδι τό, ἀμάρτ. ἀρκοσελ-λενούδι Κύπρ. Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ ὑποκορ. οὐσ. σελινούδι.

Τὸ φυτὸν ἀγριοσέλινο 2 α, ὁ ιδ. [**]

ἀγριοσέσκουλο τό, πολλαχ. ἀγριουσέσκουλον Θεσσ. ἀγριόσευκλο ΠΓεννάδ. 957 ἀγριοσεῦκλο Ζάκ. ἀγριοσεύκουλο Ἰων. (Κρήν.) ἀγριοφέσκουλο Κύθν. ἀγριοσεύτελον Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σέσκουλο.

1) Τὸ ἀγριολαχανικὸν τεῦτλον τὸ παράλιον (*beta maritima*) ἢ τεῦτλον τὸ κοινὸν (*beta vulgaris*) τοῦ γένους τοῦ τεύτλου (*beta*) τῆς τάξεως τῶν χηνοποδιωδῶν (*chenopodiaceae*). Συνών. ἀγριολάμποτο. **2)** Τὸ ἀγριολαχανικὸν λάπαθον τὸ ἀκανθῶδες (*rumex spinosus*) τῆς τάξεως τῶν πολυγονωδῶν (*polygonaceae*) Ζάκ. [**]

ἀγριοσήμαδο τό, Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σημάδι.

1) Μέγα σημεῖον συνήθως ἐπὶ τοῦ προσώπου εἴτε ἐκ γενετῆς εἴτε καὶ ἐπίκτητον (οὐλὴ τραύματος) ἀσχημίαν προξενοῦν: "Α δὲν εἶχε δ' ἀγριοσήμαδο κείνο μέσ' ὅς τῃ μούρη, θ' ἔλεγε νά 'ναι πρὸς καλή. Ποῦ τὰ 'καμε γ' εὐτὸς τ' ἀγριοσήμαδα 'φτά; **2)** Ἐν τῷ πληθ. ὑπερβολικὸς κνησμός τῆς ρινός, τοῦ φάρυγγος καὶ τῶν ὀφρύων προμηνύων τὴν εἰς τὴν οἰκίαν ἀφίξιν ξένων: Μουρέ, μὰ εἰδ' ἀγριοσήμαδα δοῦ μοῦ 'ίνουδαι! Δυὸ τρεῖς μουσαφίρηδοι θά' χωμεν ἀπόψε ('ίνουδαι = γίνονται).

ἀγριοσήσαμο τό, Σίκιν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σησάμι.

Φυτὸν ἄγριον ὅμοιον πρὸς σήσαμον.

ἀγριοσικαλῆ ἢ, Πελοπ. (Λακων.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σίκαλι κατὰ τὰ εἰς -γά ὄν. φυτῶν.

Τὸ φυτὸν Ἀῦναλδία ἢ τριχωτὴ (*Haynaldia villosa*) τῆς τάξεως τῶν ἀγρωστωδῶν (*graminaceae*). Συνών. ἀγριοσίκαλι 1, ἀγριοσίταρο 1 γ. [**]

ἀγριοσίκαλι ἢ, Ζάκ. — Λεξ. Βερ. 133 ἀγριουσίκαλ' Λέσβ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σίκαλι.

1) Τὸ φυτὸν ἀγριοσικαλῆ, ὁ ιδ., Ζάκ. Λέσβ. **2)** Ἡ σίκαλις ἢ βρίζα, βρίζα ἢ σιτηρά (*secale cereale*) Λεξ. Βερ. ἔνθ' ἄν. [**]

ἀγριοσίλιμος ὁ, Ἡπ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ ἀγνώστου β' συνθετ.

Ἀγριοσάλιαγκας, ὁ ιδ.

ἀγριοσιναμικὴ ἢ, Πελοπ. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σιναμικὴ.

Ὁ ὀσπριώδης θάμνος κολουτέα ἢ δενδρώδης (*colutea arborescens*) τῆς τάξεως τῶν ἑλλοβοκαρπῶν (*leguminosae*). Συνών. ποντικῆ, φύσκα. [**]

ἀγριοσινάπι τό, Ζάκ. Κέρκ. ἀγριουσ'νάπ' Στερελλ. (Λάρις.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σινάπι.

Τὸ ἀγριολαχανικὸν σίναπι τὸ ἀρουραῖον (*sinapis arvensis*) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (*cruciferae*). Συνών. λαψάνα. [**]

ἀγριοσιρίκι τό, ἀμάρτ. ἀγροσιρίκι (Ἑλλην. Γεωργ. 6,219).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σιρίκι.

Εἶδος σταφυλῆς ἐρυθρομελαίνης. [**]

ἀγριοσίταρο τό, ἀγριοσιτάρι Λεξ. Βερ. 133 ἀγριοσ'τάρι Ζάκ. Κέρκ. Κρήτ. ἀγριοσίταρο πολλαχ. ἀγριουσ'ίταρον Θεσσ. Θράκ. (Αἰν.) κ. ἄ. ἀγριόσ'ταρο πολλαχ. ἀγρ'ξοσίταρε Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σιτάρι.

1) Διάφορα ἀγρωστώδη (*graminaceae*) ἀγριόχορτα **α)** Αἰγίλωψ ὁ ῥοειδής (*aegilops ovata*) διακρινόμενον ἐκ τῆς σκληρότητος τῶν κόκκων καὶ τῶν μακρῶν ἀθέρων διατρυνόντων τοὺς σάκκους πολλαχ. Συνών. ἀγριόσταχυ, μακρογένει, σακκοτρούπης. **β)** Αἰγίλωψ ὁ κυλινδρικός (*aegilops cylindrica*) πολλαχ.

γ) Αῦναλδία ἢ τριχωτὴ (*Haynaldia villosa*) Θεσσ. (Λάρις.) Κρήτ. Συνών. ἀγριοκρίθαρο, ἀγριοσικαλῆ, ἀγριοσίκαλι 1, γάττα. **δ)** Σῖτος ἢ σπέλτα (*triticum spelta*) Ζάκ. Κέρκ. **2)** Τὸ φυτὸν *crucianella Graeca* τῆς τάξεως τῶν ἐρυθροδανωδῶν (*rubiaceae*) Τσακων. [**]

ἀγριοσιφωνάρι τό, ΘΧελδράιχ 100 ΠΓενναδ. Σιτάρκ. 25 ἀρκοσιφ-φονάριν Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σιφωνάρι.

Τὸ φυτὸν ἀγριόβρομη 2, ὁ ιδ. [**]

ἀγριοσίφωνας ὁ ἀμάρτ. ἀγριοσίφωνα Πελοπ. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἄγριος καὶ τοῦ οὐσ. σίφωνα.

Ἰσχυρὸς σίφων, ἥτοι ἀνεμοστρόβιλος: Ἀσκώθηκ' ἔνα θολὸ πυκνὸ πούσι κ' ἕνας ἀγριοσίφωνα, ὅπου τὸ φύσηξε, τό σπρωξε τὸ πούσι (πούσι = ὁμίχλη). [**]

